

DELO

TRST - 22. februarja 1980

Leto XXXII. - Štev. 4

Petnajstdnevnik - Quindicinale

Abbon. postale - Gruppo II/70

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

200 lir

OB ŠESTDESETLETNICI

Desetletja bojov, žrtev, neumornega delovanja, zmag pa tudi porazov in grenkih preizkušenj

DELO slavi svojo šestdesetletnico. Šestdeset let pomeni veliko.

Pomeni šest desetletij zgodovine komunistov in istočasno zgodovine delavskega gibanja, antifašizma, Slovencev v Italiji.

Ta zgodovina ni enostavna. Ni potekala gladko. Bogata je izredno, polna dogodkov, prepojena z znojem a tudi s krvjo.

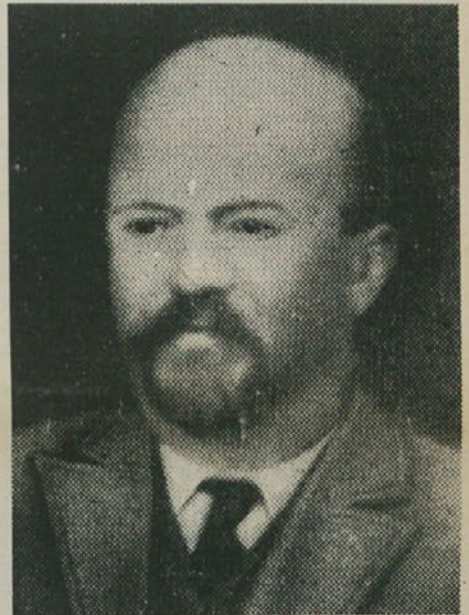
In DELO na svojih straneh to zelo očitno izpričuje.

Zakaj je nastalo DELO? Če preberemo naslovno stran že same prve številke, ko je list izšel kot glasilo Socialistične zveze v Julijski krajini, ljubimo jasn odgovor na to vprašanje: idejno usmerjati bralce, objasnjevati vlogo stranke, seznanjati javno mnenje z ideološkim in političnim programom komunistov, prikazati pomen delavskega gibanja, razrednega boja, boja proti nacionalizmu, imperializmu, kapitalizmu, za

(Nadaljevanje na 2. strani)

IVAN REGENT, ustanovitelj in prvi glavni urednik DELA. Bil je med ustanovitelji in voditelji KPI v naši deželi. Politik, ideolog in organizator na mednarodni ravni

JOŽE SREBRNIČ, sodelovalec DELA za Goriško. Fašistično sodišče ga je obsodilo na dolga leta ječe in konfinacije. Padel je kot partizan v NOB

DELO
GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE V JULIJSKI BENEČINI
Leto I. - Štev. 1.

Socializem in nacionalizem
Nacionalizem in socializem sta dva različna pojma. Socializem je ideologija, ki je namenjena osvoboditvi delavskega razreda od kapitalističnega sistema. Nacionalizem pa je ideologija, ki je namenjena osvoboditvi naroda od tujega vladarja. Socializem je ideologija, ki je namenjena osvoboditvi človeka od kapitalističnega sistema. Nacionalizem pa je ideologija, ki je namenjena osvoboditvi naroda od tujega vladarja.

Politični vestnik
Judrnostno vprašanje
Pariska konferenca, ki je bila v Parizu, je bila namenjena razpravi o evropski integraciji. Konferenca je bila namenjena razpravi o evropski integraciji. Konferenca je bila namenjena razpravi o evropski integraciji.

Osoboditev proletarijata bo delo proletarijata samega!!!!
Osoboditev proletarijata bo delo proletarijata samega!!!! Osoboditev proletarijata bo delo proletarijata samega!!!! Osoboditev proletarijata bo delo proletarijata samega!!!!

Lenin in sovjeti.
Lenin je bil vodilni teoretik in praktični vodja ruske revolucije. Lenin je bil vodilni teoretik in praktični vodja ruske revolucije. Lenin je bil vodilni teoretik in praktični vodja ruske revolucije.

KARLO STARC. Bil je med prvimi sodelavci DELA. Umorila ga je «neznana» zločinska roka. Bil je izvrsten agitator in dopisnik

JOŽE PERTOT. Bil je med prvimi uredniki DELA. Fašistična policija ga je aretirala v uredništvu. Umril je zaradi posledic mučenja v zaporu

PINKO TOMAŽIČ, urednik DELA v ilegali. Posebno sodišče ga je obsodilo na smrt. Fašisti so ga ustrelili na openskem strelišču

pravice zatiranih, za socialno osvoboditev in napredovanje za novo družbo, za narodne pravice slovenske manjšine.

Ta načelna in začetna usmeritev glasila komunistov je ostala in ostaja njegova osnova, njegova podlaga. Njegov pomen pa je postajal čedalje večji z rastjo stranke komunistov, stranke, ki ga je izražala in ga izraža tudi sedaj.

Za komuniste je bil v vseh časih najpomembnejše sredstvo-orozje za povezavo z zunanjo stvarnostjo pa tudi za notranje usmerjanje. prav tako kakor «l'Unità» in «Lavoratore».

Zato je naš list izhajal tudi v najtežjih časih črne tiranije, v najnevarnejših časih stroge ilegale, ko so ga požrtvovalni borci «tiskali na roko» in tvegali življenje, ko so ga sestavljali in ga širili voditelji komunističnega gibanja pri nas, tovariši Regent, Tomažič, Srebrnič, Marija Bernetič Vodopivec in mnogi drugi.

Zato smo ga komunisti «obnovili» po drugi svetovni vojni, zato še danes spremljamo naše boje s tiskanjem in širjenjem tega lista, našega glasila.

Najsibo, če je izhajalo v bolj skromni ali v bogatejši obliki, je to naše glasilo veliko doprineslo, da se je naš glas razmahnil, da so naša gesla pa tudi predlogi široko prodrli med množice, da je mogla Partija okrepiti svoje položaje.

Ni mogoče zanikati pomena in vloge tega lista v vsakodnevnih povojnih stoterih bojih, v predovolilnih bojih, v soočanju z drugimi političnimi silami, v boju proti fašizmu, staremu in novemu ter drugim silam reakcije, v bojih zoper teror, za uveljavljanje ustavnih

načel, za demokracijo, sindikalne svoboščine in delavske pravice, za mir in razorožitev, za dobre sosedske odnose, za seznanjanje o novih razmerah in gradnji nove družbe v državah socializma ter o novi stvarnosti in o gradnji socializma v Jugoslaviji pod vodstvo tovariša Tita in bratske Zveze komunistov.

Posebno gre poudariti vlogo in pomen našega glasila v boju za pravice Slovencev v Italiji, ki še nismo deležni, kar predvideva republiška ustava.

Ti boji so našli v DELU svoje trdno in neomajno oporo v vsej povojni dobi, kakor smo imeli mi Slovenci svojega močnega zagovornika in branilca v celotni partiji komunistov. Tako je bilo v preteklosti, tedaj ko je bil na svojem višku zverinski fašizem, ko so se odvijala grozodejstva, da so uničevali naše sedeže, knjižnice, ljudsko imovino, za časa mučenja, sojenja pred zloglasnim posebnim sodiščem, ubijanja naših ljudi.

Velik del tistih tovarišev, ki so sodelovali pri DELU, ki so list sestavljali, tiskali, širili, ni več med nami. Mnogi izmed njih so dali življenje za to, da bi na svetu vladala svoboda, pravičnost, blaginja, za to, da bi tudi mi Slovenci v zamejstvu bili deležni vseh pravic, ki nam pripadajo.

DELO pa še živi in nadaljuje svoje poslanstvo.

Dragocena dediščina (časopis, njegovo poslanstvo, njegova vsebinska usmeritev) bo nedvomno ostala kot pomnik, a hkrati živa zgodovinska priča, ki se sprti obnavlja. Toda naj bo le pomnik? Ne! Ostati mora tudi aktivno sredstvo, v skladu s sedanjim

časom in potrebami, ki naj ustrezno spremlja in podpira naše sedanje delovanje in boje ter o njih seznanja javnost.

Komunisti in demokrati se dan za dnem spopadamo s številnimi in težkimi problemi. Težke politične razmere, terorizem, gospodarska, socialna, kulturna kriza, propadanje osnovnih moralnih vrednot, težke razmere v svetu in naraščanje nevarnosti širšega vojnega spopada. V naših bojih za premostitev teh problemov «uporabljajmo» z večjo prizadevnostjo naše DELO.

«Uporabljajmo» ga stalno v naših bojih proti fašističnim akcijam, napadom na naše sedeže, v bojih za socialni in gospodarski preporod Trsta in dežele, v boju proti sleherni obliki netenja narodnostne mržnje ter v zavzemanju za vedno boljše odnose med našimi in sosednimi narodi, za spoštovanje mednarodnih sporazumov, med katerimi ima zlasti osimski sporazum izredno velik pomen. «Oporabljajmo» naše glasilo tudi za nenehno uveljavljanje načel internacionalizma in mednarodne solidarnosti, za utrjevanje bratstva, tesne povezanosti in enotnosti med Slovenci in Italijani, za omikano sožitje in vsestransko sodelovanje.

V našem boju za dosego celovite zaščite in priznanje pravic Slovencev v Italiji, naj bo naše DELO sredstvo osnovnega pomena, ki naj zbere okoli sebe pozornost vseh slovenskih družin. DELO naj jih seznanja z našimi predlogi, da se mora slovensko vprašanje rešiti na osnovi ustavnih načel, enakopravnosti in pravičnosti in v okviru splošnega demokratičnega napredovanja.

JELKA GERBEC

Glasilu borbe za delavske pravice, za mir in bratstvo med narodi, za pravice Slovencev v naši deželi

Tovarišica Marija Bernetič - Marina je ob 40-letnici DELA napisala uvodnik, ki ga deloma povzemamo tudi danes:

— Že ob svojem izidu je DELO sprejelo pomembno vlogo v boju za enotnost delavskega razreda, za izbojevanje demokratičnih svoboščin, za narodne in kulturne pravice slovenskega ljudstva ter za socialno osvoboditev delavskih množic. Kot v boju za enotnost delavskega razreda, tako se je DELO izkazalo kot pomemben činitelj v usmerjanju množic ter v utrjevanju bratstva in enotnosti med narodi naše dežele. Izhajajoč iz zgodovinske stvarnosti, je DELO opozarjalo tu živeče ljudstvo raznih narodnosti, naj se izogne medsebojni mržnji in naj bo enotno v borbi proti skupnemu sovražniku - fašizmu. Vedno je trdilo, da borba slovenskega ljudstva, brez tesne povezave z italijanskimi delavskimi in resnično demokratičnimi množicami, ne more bile uspešna.

Ko je DELO objasnjevalo smernice in navodila KPI za mobilizacijo ljudstva v borbi proti fašizmu, ki je besnel zlasti nad našim narodom, so nekateri trdili, da je nesmiselno žrtvovati toliko energij in da je bolje čakati. Nekateri so celo menili, da ne bodo nikoli uresničeni naši ideali.

Po tolikih letih je ocena, ki jo dajemo našemu glasilu, kljub pomanjkljivostim in napakam - pozitivna.

V težkem obdobju, ko nam je pod fašizmom bila tudi uradno odvzeta naša narodnost, ko je bila prepovedana slovenskega beseda, ko so sile ukinjene slovenske šole, požgani slovenski kulturni domovi in knjižnice, izbrisana imena naših krajev in nasilno spremenjena celo slovenska krstna in rodbinska imena, je DELO pravilno opozarjalo slovensko ljudstvo, naj ne kuje sovraštva in zarot proti italijanskemu ljudstvu, marveč proti fašizmu. In poudariti moramo, da je slovensko ljudstvo pravilno razumelo ta napotila in se po njih tudi ravnalo.

Fašizem je s silo in najhujšim terorjem v nekaj letih uničil vse narodno, kulturno,

TOGLIATTIJEVA BESEDA

— DELO se je rodilo v ozračju naraščajočega fašističnega nasilja, je bilo predvsem zastava enotnosti italijanskih in slovenskih proletarcev in demokratov v skupni nevarnosti. List je dal, tako kot bratska italijanska glasila, dragocen doprinos k rojstvu in razvoju komunistične partije v Julijski krajini.

DELO je simbol aktivnega proletarskega internacionalizma; v tem je tudi danes njegova vloga in največje poslanstvo. List učinkovito pomaga vsej akciji komunistov, da bi Trst postal središče miroljubnega srečanja med narodi ter da bi zopet pridobil življenjsko silo, ki naj ustreza potrebam prebivalstva.

Želimo, dragi tovariši, da bi se še bolj okrepila enotnost italijanskih in slovenskih delovnih ljudi in prepričani smo, da bo DELO, kot vedno, v prvih vrstah v tej borbi.

gospodarsko in družbeno premoženje, ki si ga je naše ljudstvo z delom in trdo borbo v desetletjih priborilo. Prizanesel ni niti delavskim in gospodarskim ustanovam. Uničene so bile tako politične kot kulturne in sindikalne organizacije ter ustanove slovenskih in italijanskih delavcev in kmetov. In v tej težki borbi je naše DELO častno izpolnilo svojo nalogo.

Pravilno je, da ob tej priliki poudarimo, da smo največji delež v težki protifašistični borbi dali prav mi komunisti. Zato je tudi pravilno, da se ob tej priliki spomnimo vseh onih tovarišev, ki so žrtvovali življenje v tej težki borbi, še posebej pa se moramo spomniti naših velikih vzornikov: Jožeta Srebrniča, Jožeta Pertota, Karla Starca, Rovana, Pinka Tomažiča in drugih, ki so žrtvovali svoje

življenje za utrditev delavskega gibanja in za uničenje fašizma.

Zasluga našega glasila je tudi v tem, da je v svojih člankih obravnavalo narodnostno vprašanje v okviru splošne borbe proti razrednemu sovražniku. Pravilno postavljane političnih vprašanj in vztrajno prizadevanje pri pojasnjevanju naziranj, je ustvarilo med delovnim ljudstvom trdno hrbenico, ki je omogočila združitve vseh naprednih sil v narodnoosvobodilni borbi in v odporniškem protifašističnem gibanju, ki sta premagala fašizem.

V novem položaju, ko se je zunanja politična slika sveta spremenila, ko je že jasno, da kljub spretnemu prikrivanju kapitalistični svet razpada, bo DELO, razvijajoč linijo KPI, kazalo pot, ki vodi k uresničitvi socializma.

IZREDNA IZDAJA

DELO

Glasilu Komunistične stranke Italije.

V TRSTU, sredi 11. maja 1921.

Leto II. - Štev. 15.

Naš prvi poziv: disciplina!

DELO

Glasilu Komunistične stranke Italije

Vasled odloka strankinega izvrševalnega odbora bo „Delo“ od danes naprej nosilo podnaslov: **Glasilu Komunistične stranke Italije**. Enaka označba velja za vse naše druge stranke.

Naše hotenje in stremenje bo spojeno tako tudi v podnaslovu „Deja“ s hotenjem in stremenjem komunistične proletarijate cele Italije, s katerimi smo in bomo nekotno zvezanji v sreči in nesreči.

Pogovor s čitatelji po premirju

Nekaj mesecev je poteklo odkar smo imeli več priložnosti za pogovore s našimi čitatelji tako, kakor je bilo to naša navada. Zadržite besede nam je udeležila v grlo reakcijskega govornika buržoazije. Naš list je bil tedaj že docela pripravljena za tak. Takrat se ga pa ni moglo več, ker so nam uničili listine, še tisti večer, tiskarno in poslovilno v katerem se je tiskarne zaprle. Komunisti so tiskarne zaprli. Bralci so jo lomili.

Oč potisne naše tiskarne in Delavskega doma na danes

Častil svoje zlato tele, so narodi krvaveli in izkruvali. Proletarci so morali stradati in umirati v globokih rovih pod zemljo, da so si nje prinali na dan bogatstvo... za kapitalizem. Vse svet se je ribal, delal, stradal in umiral, za kapitalizem. Umakli se družino, odpravili je moralo, podjarmili si je močnejši in uspešnejši, osmogočili je poltorej. Zaradi profita! Kako si more kdo misliti, da bi imel danes srce nestvor, ki se je mogel dvigniti do gospodstva, da se vseni predjavi, ki jih ima na razpolago. Še napa, da si obrani življenje in gospodstvo. Odhod nočijo, odstopi teror.

Proletariat se pa ne sme prestrašiti. Obratno je njegova dolžnost, da pripravila svoje armade. Slabo je bilo, da se ni prevedlo proletarijata fe v naprej, da pride do tega. Vendar ni treba zamisliti še danes, kar se je samodilno dotedaj. Proletariat se mora prevedati resnico če je prijetna ali ne, in resnica je, da se bo oddal kapitalizem gospodstva in svojih rok mirnim potom. Borci se bo, borci se mora tudi proletarijat.

ki menja se vedo, da je nenaravno ako hoče kdo soravljati proletarce in izkruvalca v eno vrečo. Komunistična stranka nastopi samostojno. Ne obljube ničesar, ker ve, da ni mogoče storiti v meščanskem parlamentu za proletarijat nič koristnega. Vendar bo naloga komunističnih poslancev, da dvignajo v parlamentu glava proletarijata; da govore iz parlamenta milijonskim množicam, ki delajo in trpe v delavnicah, v rodniki in na polju. Zato je dolžnost proletarijata, da pokaže tudi pri takih votvah svoje voljo in svoje prepričanje s tem, da odda svoje glasove stranki, ki se je podala v ta volilni boj v imenu in v znamenju ruske sovjetske republike, v znamenju kladiva in srpca. 15. maj mesca pokazati akcijo, da je proletarijat fe živ, da je tu v svojih bojnih komunističnih vrstah in, da hoče zmazati.

Kakorkoli na dela kapitalizem na to, da dokala svoje silo, svoje živoviti in svoje sposobnosti do življenja se mora na noben način pririti krize v kateri se nahaja, na mora pririti krizi svojih obranilnih siloviti in svojega nasprotja.

narodov, ta novodobna reakcijsarna sveta alijansa, doživlja poraz za porazom. Nemčija se umira še vedno zahtevam Francije, Anglije in Italije in hoče plačati tolike vojne odškodnine kolikor se od nje zahtevajo Francija se je radi tega obrnila in hoče okužirati nemško ruško rodnino. Anglija in še pomnila svojih trgov, Na Nemškem smo imeli pred mesecem komunistični štunt. Tirolika in Šlesija ste se izrekli potom splošnega ljudskega glasovanja, da se hočejo priključiti Nemčiji. Zato je udeležu Poljska zasedla Šlesijo našim potom in tam se vrše še danes krvavi boj med poljskimi četami na eni in med italijanskimi in francoskimi okupacijskimi četami na drugi strani. Zaradi meja se morajo pobliži ljudski snovi. Borci se se za samoodlobo narodov. Toda gorje, ako sklenemo narodni drugače kakor je Italija mogla. Češko vrnemo se vedno ni rešeno. — Nemci in stavke ef vrše in se ponavljajo po celi Evropi. Izvzpostnost naroda od dne do dne in se je zabilja najbolj bogati in najbolj industrijske kraje. S brezposelnostjo narašča revolucija. Revolucionar se skrvi

60-letnico DELA bi radi proslavili tudi s tem, da bi objavili posebno publikacijo ali prilogo lista. V ta namen zbiramo gradivo. Vabimo k sodelovanju. Če ima kdo kakšno številko lista, ki je izšla v ilegali, prosimo, da bi nam jo posodil, da jo preslikamo. Že vnaprej se toplo zahvaljujemo. Ed del gradiva želimo objaviti prihodnjega maja, to je ob obletnici, ko je DELO postalo glasilu KPI. (11. maja 1921)

UREDNIŠTVO

Pozdrav tovarišu Titu

Član direkcije KP Italije Gian Carlo Pajetta je v ponedeljek v Ljubljani obiskal člana predsedstva CK ZK Jugoslavije in predsednika CK ZK Slovenije Popita. V pogovoru s Francetom Popitom se je Pajetta predvsem zanimal za zdravstveno stanje predsednika Tita in prinesel iskrene želje generalnega sekretarja KPI Enrica Berlinguerja in vodstva KPI za njegovo ozdravitev in pri tem podčrtal veliko spoštovanje italijanskih komunistov do osebnosti predsednika Tita.

Gian Carlo Pajetta in Franc Popit sta obširno izmenjala mnenja o sedanjem mednarodnem položaju in najnovejših dogajanjih v svetu. Izraženo je bilo skupno stališče o nujnosti okrepljenih prizadevanj za obrambo miru in varnosti v svetu.

V četrtek pa je bila na obisku v Ljubljani delegacija Avtonomne tržaške federacije KPI. Delegacijo je vodil sekretar Claudio Tonel.

Pogovor s tov. Vidalijem

Skupina ljudi, ki se je borila skupaj s Titom, je sposobna voditi deželo

Konec preteklega leta je pri založbi "Tellini" iz Pistoie izšla knjiga "Planet 80-tih let", ("Il pianetto degli anni 80") ki jo je napisal Paolo De Domenico.

V njem so objavljeni pogovori s tridesetimi protagonisti našega obdobja, kakor so Pertini, Terracini, Zavattini, Piccoli, Montale, Erhard, Sinjavskij in drugi. Med temi tudi Vittorio Vidali.

Pogovor z Vidalijem se začne s preprostim vprašanjem: "Kaj pomeni biti komunist?" Odgovor je kratek: "Veliko stvari. Praktično pa pomeni dajati od sebe vse in ne zahtevati ničesar".

Pogovor se nadaljuje v zvezi s Sovjetsko zvezo, Stalinom, Trockijem, Hruščevom, španski državljanski vojni in disidentih.

Del pogovora z Vidalijem je posvečen Jugoslaviji.

"Govorimo o Jugoslaviji in o Titu. Kako ste vi sprejeli resolucijo informbiroja, ki je izobčila Jugoslavijo iz doktrine in prakse stalinističnega komunizma?" Vidali: "To je bila napaka, pri kateri smo sodelovali vsi. Predvsem zato, ker smo se vmešavali v notranje zadeve neke države in tudi zato, ker izobčevanje ne služi ničemu".

Vprašanje: "Kaj pa sedaj, popravljate storjeno napako?" Vidali: "Seveda".

Vprašanje: "Kako si predstavljate čas po Titu? Kaj se bo zgodilo, ko bo maršal Tito zapustil svoje mesto?" Vidali: "Prepričan sem, da se ne bo zgodilo prav nič. V Jugoslaviji je delavski razred zelo močan, množica zadovoljnih kmetov, izobraženci lahko svobodno pišejo, berejo in

Beseda naših županov (3)

Iz govora, ki ga je imel tov. Albin Škerk na enotni manifestaciji v tržaškem gledališču Verdi

Dne 11. t.m. je bila v gledališču Giuseppe Verdi v Trstu enotna manifestacija proti političnemu nasilju in terorju. V slovenščini je govoril tovariš Albin Škerk, župan občine Devin - Nabrežina.

Na samem začetku je tov. Škerk izrekel voščilo tovarišu Titu, da bi čimprej okreval in ponovno prevzel neprecenljivo vlogo v boju za mir v svetu in za dobrobit narodov in narodnosti Jugoslavije.

Zatem je tovariš Škerk tako-le nadaljeval svoj govor:

— Prepričan sem, da je ta manifestacija, ki jo prireja Pokrajinski odbor za obrambo vrednot Odporništvu in demokratičnih inštitucij, naletela na največje odobravanje tržaških demokratov in še posebej vse naše zamejske narodnostne skupnosti.

govorijo, vojska je disciplinirana in politično vzgojena. Predvsem pa je v Jugoslaviji skupina ljudi, ki se je borila skupaj s Titom in je sedaj, po vojni, sposobna organizirati, voditi in vladati deželi. Vsi govorijo o času po Titu, prepričan sem, da morda upajo v hude zaplete. Ali pa zato, ker ne poznajo notranjih razmer, glede katerih nimam dvomov o njihovi trdnosti".

Vprašanje: "Torej mislite, da bi morala o tem razmišljati tudi Sovjetska zveza?" Vidali: "Po mojem mora o tem razmišljati Sovjetska zveza in vse ostale države, kapitalistične in socialistične". sts

Zadnja predstava igre «Kdo se boji Virginije Wolf?»

V nedeljo, 24. februarja bo Slovensko stalno gledališče v Kulturnem domu v Trstu zadnjikrat uprizorilo igro Kdo se boji Virginije Woolf?, delo sodobnega ameriškega dramatika Edwarda Albeeja.

Drama je nastala v šestdesetih letih, vendar je tekst še vedno povsem sodoben in poln nenavadne sile; to je sila, ki se jih gledalec ne more upirati, moč, ki ga nasilno vodi po grozljivih poteh človekove notranjosti, po najskrivnejših predelih človekove psihe. O tej sili in moči dela in o veliki interpretacijski zmožnosti igralcev gotovo pričata izredna pozornost občinstva, ki je predstavo zelo dobro sprejelo in pa odziv kritike, ki je prav tako bila delu nadvse naklonjena.

To zborovanje, na katerem sodelujejo vse napredne in demokratične komponente tukajšnjega prebivalstva, je namenjeno odločnemu protestu proti prekratnim silam in proti terorizmu, ki zadnje čase divja po vsej državi in tudi pri nas v Trstu. Samo v preteklem mesecu smo utrpeli dva atentata na sedeža komunistične partije in demokristjanske stranke. Kot zadnje najhujše kriminalno dejanje pa predstavlja požig dvorane Ritz, kjer naj bi govoril poslanec KPI tovariš Natta.

Trst je bil vsa povojna leta, in je tudi sedaj, središče izvežbanih političnih provokatorjev in kriminalcev, ki se semkaj zatekajo s podlimi nameni. Njihov cilj je uprizarjati teroristične atentate, sejati šovinistično mržnjo proti tukajšnjim Slovincem in proti socialistični Jugoslaviji z namenom, da bi skalili dobre sosedske meddržavne odnose in preprečili izvajanje osimskega sporazuma. Na žalost, uživajo te reakcionarne tolpe posredno podporo pri nekaterih predstavnikih tržaških javnih krogov, ki se vneto zavzemajo, da bi nam preprečili pridobitev zakona o celoviti zaščiti naše narodnostne skupnosti v Italiji. Ti krogi, katerim zadnja leta sledi del Tržčanov, predstavljajo veliko oviro ne samo mirnemu sožitju med tu živječima narodoma, marveč zavirajo obenem tudi gospodarski razvoj Trsta.

Stopnjevanje terorizma, uboji, od policistov do sodnikov ter od tehnikov do preprostih delavcev, po raznih mestih Italije, nas zelo vznemirja. Nobenega dvoma ni o namelih terorističnih skrajnežev. Zrušiti hočejo italijansko demokracijo in z njo odpraviti vse pridobitve Odporništvu in delavskega gibanja. Za njimi se skrivajo sovražniki svobode in napredka.

Silno nas vznemirjajo tudi drugi dogodki v svetu, ki ogražajo mir in sožitje med narodi. Nenehno stopnjevanje oborožitve, dogodki v Afganistanu, mrzlični in nevarni ukrepi ZDA in njenih zaveznikov, vse to postavlja človeštvo v nevarnost ter lahko privede do splošne katastrofe. Temu usodnemu procesu se mora zoperstaviti vsa miroljubna javnost. Tudi mi Slovenci, ki smo toliko hudega pretrpeli v preteklosti, se vključujemo z vso vneto v ta boj za mir. Pridružujemo se boju zoper terorizem, vsakršnemu vmešavanju v notranje zadeve drugih držav, zlasti oboroženim posegom. Zavzemamo se za spoštovanje suverenosti vsakega naroda, za odpravo oboroževalne tekme in zaostrite napetosti v svetu, za ponovno vzpostavitev dobrih odnosov med velesilami in med vsemi narodi.

Gospodarska stiska, ki zadnja leta pesti Italijo in še posebej naše mesto, ter

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pietro Ingrao o razpravah v partiji.

KPI, mir, internacionalizem

Zapis za revijo «Rinascita» priredil Massimo De Angelis

Naša partija se je odločila, da bo prevzela pomembno pobudo v sedanjem resnem položaju v mednarodnih odnosih. Berlinguerjev govor v Strasburgu po resoluciji vodstva, naša obsodba sovjetske intervencije v Afganistanu in zahteva po umiku čet ter poziv k hitremu in samostojnemu ukrepanju v Evropi v korist popuščanja napetosti in miru, skratka, vse pobude, ki jih je sekretar partije navedel v svojem nedavnem govoru v Terniju, dokazujejo, v katero smer namerava danes kreniti partija. Gre za kompleksna in obvezujoča stališča in pobude, ki ustrezajo mednarodnemu položaju. Zato se moramo vprašati, kako o takih vprašanih razpravlja partija, se z njimi strinja ali ne, kajti danes je bolj kot kdajkoli potrebna jasna orientacija, ki naj bi ji naša pobuda popolnoma sledila.

Predvsem moramo dojeti vso daljnosežnost razprave, ki teže v partiji, in se temeljito soočiti z ugovori, pridržki, vprašanji. Gre za probleme, ki zadevajo temeljna vprašanja naše strategije: naj bo "priložnost" še tako zaostrena in neprijetna, izrabiti jo moramo (oprostite nenavadnemu izrazu) za korak naprej v razumevanju tega, kar se dogaja v svetu. Vsi pravimo, da smo prepričani o nevarnosti položaja, uporabljamo hude besede; naša pobuda mora torej biti v skladu z besedami, ki jih uporabljamo. Toda ljudi ni mogoče mobilizirati, če ne pokažemo globljih idejnih in praktičnih vzrokov našega stališča ter možnosti, ki jih skriva. Zato naj bo razprava odprta in popolna tudi o tem, kar se je zgodilo v Afganistanu.

Četudi vemo, da so nekatere sile takoj pripravljene špekulirati...

Za take imamo zelo preprost odgovor: smo živa sila, množična partija, ki temeljito razpravlja o odločilnih vprašanih. In to je nadaljnji dokaz za to, kako zmotna je asimilacija s politično birokracijo, s politično obrtjo. Kako potrebno bi bilo, da bi o teh vprašanih odkrito razpravljale tudi druge politične organizacije! Zato mora biti naša razprava del razprave o vsej državi; pobuda pa še vedno ostane naša.

Začniva s tem, kar smo dejali o sovjetski intervenciji v Afganistanu. Obsodili smo jo zato, ker krši načelo nacionalne neodvisnosti in suvernosti...

Bolj natančen bom. Sklicevanje na načela ne pomeni, da gre za abstraktno moraliziranje, temveč, da gre za upoštevanje temeljnih zahtev našega časa, ki so čedalje bolj pomembne. Če bo v svetu prevladala logika povračilnih ukrepov in vojaških intervencij, bo noro hitenje v nuklearni spopad doživel zastrašujoč pospešek.

Vendar ne moremo skrivati, da lahko pri naših razpravah srečamo nekoga, ki bo abstraktno, namreč brez dejanske analize položaja, izjavil, da je proti intervenciji, in spet koga, ki se bo, nemara prav tako abstraktno, z njo strinjal.

Natanko tako: o tem govorimo. So tovariši, ki glede sovjetske intervencije v Afganistanu sklepajo takole: "Svet je danes razdeljen v dva tabora; nevtralni ne moremo biti; treba se je opredeliti; tudi če nam ni všeč, moramo biti v socialističnem taboru. "No, jaz predvsem pripominjam, da tako stališče ne ustreza resničnosti. Navidez je "realistično", oprijemljivo, v resnici pa je shematično, gibanje stvari zamenjuje s posploševanjem, zamolči celo vrsto pomembnih dejavnikov, možnosti. Manjka mu cela vrsta sil, ki ne spadajo ne k Združenim državam ne k ZSSR. Spomnimo se, da sta se proces popuščanja in novo obdobje rasti delavskega in naprednega gibanja v svetu razvila takrat, ko je taka shema v teoriji in praksi postala prežvela.

Spominjam se ravno ene od sovjetskih pobud: potovanje Bulganina in Hruščova v Indijo in druge države tretjega sveta leta 1955. Ta korak je pomenil nazorno ugotovitev Sovjetske zveze, da enega dela sveta (ki je predstavljal pomembne družbene, politične, idejne novosti) ni mogoče vključiti v blok socialističnih držav, kakor tudi ne v mednarodno komunistično gibanje, da pa ima lahko pomembno vlogo kot dejavnik napredka in miru. Ni bilo le naključje, da se je takrat dialektika svetovne politike razširila in da so v ameriški zunanji politiki nastala nova protislovja. Od takrat smo prišli daleč naprej. Nastal je cel lok novih nacionalnih držav; območje subjektov, ki vplivajo na mednarodno prizorišče, se je neznansko razvejalo in zapletlo. In za temi novimi institucionalnimi in političnimi stvarnostmi se skrivajo globoke družbene in materialne spremembe, spremembe v odnosih in razmerjih sil, ki vplivajo na same premise sodobne industrijske civilizacije: energijo, strateške surovine, delovno silo, porabo. Vzorec dveh blokov zanemarja to veliko novost, s katero se je treba soočiti in se ne meni zanjo. Tako sklepanje je le navidez polemično. V resnici pa razorožuje.

V teh odvirih je treba razlagati današnji novi vzpon imperialistične politike, obnovo ameriške strategije, ki hoče obuditi stare spore, ker si želi vrnitev enopolarne hegemonije Združenih držav.

Pazi. Shema "dveh taborov" prav zato, ker potvarja resničnost, ne pokaže podtalnih in razčlenjenih metod, s katerimi imperialistične skupine in ameriški skrajneži odgovarjajo na novosti v svetu, pušča v senci organizacijske spremembe, s

katerimi multinacionalke poskušajo prodreti na periferijo sveta, in zato tudi prikriva tako objektivne temelje politike razoroževanja kakor tudi globoka protislovja, ki jih novo obdobje kapitalistične "modernizacije" povzroča na ogromnih površinah Azije, Afrike, Latinske Amerike. Brez take nazorne in razčlenjene analize nam uide bistvo in ne opazimo odpora, ki ga srečujejo imperialistični tokovi in torej tudi sile, s katerimi lahko govorimo.

Toda kako je treba v luči tega novega imperialističnega razmaha presojuditi stališče in dejanja ZSSR? Od tu namreč izhajajo stališča tistih, ki pravijo, da je intervencijo v Afganistanu treba razumeti kot odgovor na novo obdobje ameriške agresivnosti...

Po mojem zmenju se tukaj dotikamo drugega bistva razprave. Za stališčem, ki si ga omenil, se skriva mnenje, da je treba tekmo končati s silo in s tem mislimo na vojaške sile. Ne bi sedaj omenjal logike — naj se izrazim tako — obupa, ki jo vsebuje tak odgovor: vojno, morda eno samo, jedrski spopad...

Ali je to pojmovanje "sile", zgoščene v vojaškem aparatu, res pravilno in prepričljivo? Morda se motim, toda zdi se mi, da je ocenjevanje razmerja sil v tem našem svetu, tako polnem zapletov, postalo veliko bolj zapleteno. In strategiji nam pojasnjujejo, da se škoda, ki jo povzročimo nasprotniku, prav lahko obrne proti povzročitelju. Tudi velika sila je danes na nekaterih področjih in v nekaterih zadevah "odvisna" od manjših sil in jih mora upoštevati. In samo pojmovanje sile je treba prenesti na mnoga področja, ki segajo precej čez območje vojske.

Taka sklepanja — ki upoštevajo ekonomske, politične, ideološke dejavnike — lahko beremo v študijah in strategijah vodilnih buržoaznih skupin. Čudim se, zakaj bi jih morali poslušati ravno mi, ki trdimo, da verjamemo v osvoboditev in vlogo množic in ljudstva; mi ki smo se v najhujši izbojevani vojni opirali ne le na puške, temveč tudi na stavke, množične demonstracije, nesodelovanje, na podporo, ki je prihajala tudi od najšibkejših.

Ali se ti ne zdi, da bi bilo v tem pogledu treba opozoriti na zmoto tistega, ki tedaj, ko graja sovjetsko intervencijo v Afganistanu, vzporeja ZDA in ZSSR?

Ali nemara ni res, da sovjetska intervencija v Afganistanu spodbuja tako zmoto, da pomaga prav tistim, ki trdijo, da sta ZSSR in ZDA "enaki", dva enaka "imperija"? Ali se zavedamo ogromne izgube, škode, ki jo pomeni taka "potrditev podobnosti", če jo ljudje sprejmejo in za katere se zavzemajo nekateri listi, nekatere centrale?

(Konec prihodnjič)

Zadostovalo je samo dobrega pol leta od lanskih junijskih parlamentarnih volitev v Italiji, ki so prinesle občuten osip glasov za Komunistično partijo Italije, da je partija v tem obdobju ne le obvladala svoje šibkosti, ki so se pojavile pred volitvami in po njih, pač pa je – skoraj bi lahko rekli – dosegla, da je svoj poraz dejansko spremenila v zmago. Zmago v tem smislu, da volilna oslabeitev njene moči nikakor ni povzročila enakega upada njene vloge in pomena kot pogloblitve politične sile delavskega razreda v italijanski družbi.

Povolilno obdobje in tudi že obdobje pred njim je bilo v znamenju koncentriranih pritiskov posameznih političnih sil na partijo z namenom oslabiliti njen vpliv in tako prepričati, da bi se uveljavila v političnem življenju kot dejanska nacionalna sila, brez katere ni moč Italijo ne vladati ne reševati vseh pogloblitvenih vprašanj, ki jih je italijanski družbi v taki ostrini navrgla splošna gospodarska, družbena in moralno-politična kriza. To krizno stanje so še posebej zaostrovali vse množičnejši in vse nevarnejši pojavi teroristične dejavnosti v deželi. Hkrati se je prav v tem času odmikala možnost uresničitve enotnosti vseh levih in drugih demokratičnih sil – kar je eden izmed ciljev politike zgodovinskega kompromisa, ki ga je KPI vzela kot osnovno vodilo svoje strategije in taktike. Obtožbe in pritiski, ki so prihajali na račun partije in njene idejne usmeritve s strani socialistične stranke pod vodstvom novega voditelja Craxija, so še bolj zameglili možnosti uresničevanja enotnosti vseh levih sil, kar si je 15. kongres partije postavil kot prvo in najpomembnejšo nalogo.

Nemoč in neučinkovitost poskusov vladati Italijo s komunisti v opoziciji, sta vse politične sile dežele prisilila k spoznanju, da izhoda iz krize ni mogoče iskati, niti ni mogoče deželi zagotoviti trdne vlade, ki bi se bila sposobna z vso odgovornostjo lotiti težavnih problemov splošne krize, brez neposredne udeležbe komunistov v taki vladi. Komunistična partija je obdobje vnovičnega delovanja kot opozicijska sila uporabila za konstruktivno in prizadevno dokazovanje svoje volje in odločnosti, da se skupno z vsemi drugimi silami loti razreševanja krize z namenom utrditi demokratični sistem, ki je prejemal vse hujše udarce s strani terorističnih skupin.

Prav na vprašanju odnosa s komunisti in privolitve za vstop komunistov v vlado narodne enotnosti se je v zadnjem času bila znotraj socialistične stranke ostra in odločilna bitka, ki je pripeljala do popolne zmage tistih sil v stranki, ki zagovarjajo brezrezervno sodelovanje komunistov v večinski vladi vseh demokratičnih sil. Očitno je, da se lomi odpor proti sodelovanju s komunisti tudi znotraj vladajoče krščansko demokratske stranke, ki bo svojo odločitev sprejela na prihodnjem kongresu sredi februarja. Kaže, da so

Vzpon politike KPI

Odpiranje možnosti za vstop v vladno večino nacionalne enotnosti – Široka aktivnost, ki ima za cilj zagotoviti obnovitev popuščanja napetosti v svetu

volitve delegatov za ta kongres prinesle večino pristašem Zacagninijeve struje, ki ni povsem nenaklonjena zamisli o vladi narodne enotnosti s komunisti v njej.

Komunistična partija je v vsem svojem pokongresnem obdobju velik del svoje dejavnosti namenila tudi krepitvi svoje mednarodne vloge, pri čemer je skušala čimbolj dosledno uresničevati kongresno usmeritev k tako imenovanemu novemu internacionalizmu, ki naj ne zajema zgolj sodelovanja in odnosov s komunističnimi partijami po svetu, pač pa naj se to sodelovanje usmeri na širok prostor, ki ga predstavljajo dežele v razvoju in osvobodilna gibanja po svetu. Usmeritev k novemu internacionalizmu je italijansko partijo vidno približala h gibanju neuvršenih držav. Proces približevanja lastnih ciljev na mednarodnem prizorišču s cilji politike neuvršenosti je, kot kažejo mnogoteri znamenja, prispeval k temu, da italijanska partija dejansko svojo celotno mednarodno usmeritev enači z usmeritvijo gibanja neuvršenosti. Eden izmed vidnih kazalcev take nove usmeritve mednarodne politike KP Italije se kaže tudi v ocenah v vrednotenju šeste konference neuvršenih držav in njenih sklepov.

Komunistična partija Italije je prav na temelju take svoje usmeritve v mednarodnih odnosih, ki vidi v povezovanju interesov delavskega razreda razvitih držav z interesi milijonskih množic tako imenovanega tretjega sveta, med vsemi partijami zahodne Evrope doslej najbolj dosledno prebela obroč tako imenovanega evrocentrizma in je svoje delovanje vidno usmerila k vprašanju dežel v razvoju in v tem smislu brez pridržkov podpira boj neuvršenih držav za sprmembo obstoječe mednarodne ekonomske ureditve.

Komunistična partija Italije se tako pojavlja kot ena najvidnejših in najbolj doslednih političnih sil delavskega razreda zahodne Evrope, ki se štejejo za evrokomunistične.

Italijanska partija dejavno in tvorno posega na temelju jasno izdelanih idejnih izhodišč, ki so izraz njene evrokomunistične usmeritve na vsa področja mednarodnega življenja in dogajanja. Iz takega njenega delovanja je jasno moč razbrati, da je dosledna zagovornica načela o neodvisnosti in enakopravnosti vseh narodov ter njihove suverenosti in prav zato nasprotuje vsem oblikam vmešavanja v notranje zadeve drugih držav ter vsem oblikam pritiskov od zunaj na posamezne države ali politične sile. Vrhu tega je delovanje italijanskih komunistov na mednarodnem prizorišču usmerjeno k boju za mir, za popuščanje napetosti, za premagovanje blokovskih nasprotij in za enakopravno mednarodno sodelovanje na temelju načel miroljubnega sožitja. Tako svojo usmeritev je partija izpričala v zadnjem obdobju s svojim odporom proti uvajanju novega raketnega orožja, v evropskem prostoru pa je zato razvila široko politično dejavnost znotraj Itali-

je in zunaj nje za odpiranje procesa razoroževanja tako v Evropi kot v svetu.

Zlasti so pomembne in v sedanjem trenutku izjemno dragocene njene pobude za zavarovanje in nadaljevanje procesa popuščanja v Evropi in v svetu spričo izredne nevarnosti in negotovosti, ki je zajela svet po sovjetski vojaški intervenciji v Afganistanu. KP Italije je nedvoumno in z vso odločnostjo obsodila vojaško intervencijo v Afganistanu in se zavzela za takojšen umik tujih čet iz te dežele.

Hkrati pa je prav zaradi vseh nevarnosti, ki jih pomeni sedanje stanje v mednarodnih odnosih za mir, obsodba politike ZDA, ki vodi k stopnjevanju blokovskih nasprotij, tako je bila KPI pobudnik široke akcije tako v Italiji kot v okviru zahodne Evrope, ki ima za cilj ohranitev politike popuščanja. Cilj, ki ga teži uresničiti KP Italije s to svojo akcijo, je doseči, da zahodna Evropa iz lastnih interesov in interesov splošnega miru in popuščanja na svetu prevzame samostojno politično pobudo in vlogo, ki nikakor ne bi služila nadaljnjemu blokovskemu zaostrovanju, pač pa bi bila – skupaj z vsemi drugimi miroljubnimi silami sveta, v prvi vrsti z neuvršenimi državami – nosilec miroljubnega urejanja sedanjega kriznega stanja na svetu.

Voditelji KP Italije v tej zvezi opozarjajo, da je sovjetska vojaška intervencija, ki je sicer doživela najširšo obsodbo javnega mnenja in političnih sil v Evropi ter vzbudila val ogorčenja v neuvršenem svetu, močno opogumila vse tiste, sicer že dozdej obstoječe in delujoče sile po svetu, ki jim je popuščanje trn v peti. Prav te sile bi zdaj skušale izrabiti mednarodno ogorčenje kot vodo na svoj mlin. Od tod nujnost, da se zagotovi nadaljevanje popuščanja pred nevarnostjo težko zajezljivih blokovskih spopadov. Zato mora nujno prevladati metoda pogovorov, ki naj zajamejo vprašanja umika sovjetske vojske iz Afganistana, nadaljevanje prizadevanj za razorožitev ob predhodni ratifikaciji sporazuma SALT 2 in zagotovitev neodvisnosti narodov ter nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav.

Nikdar nismo pojmovali procesa popuščanja kot odpiranje poti za širjenje socialističnega bloka, kot procesa, ki bi prinašal koristi eni in škodo drugi skupini držav, je zapisal v partijskem glasilu eden izmed vodilnih predstavnikov KPI, Gian Carlo Pajetta. Proces popuščanja smo šteli in ga še vedno štejemo za pogoj, ki omogoča osvoboditev sveta, predvsem rešitev iz nevarnosti popolnega uničenja, se pravi pred blokovskimi spopadi, podrejenostjo in zaostalostjo. Cilj politike popuščanja je vzpostavitev mednarodnega sožitja, ki bo temeljilo na spoštovanju pravic narodov kot so suverenost, neodvisnost in razvoj.

Drago KOŠMRLJ

Komunist / 1. februarja 1980

Mnenja izvedencev

Terorizem – vojna ali kriminal

2.

Borec mora biti skromen, čist in urejen. Če se vseli v novo stanovanje, mora poskrbeti, da bo ustvaril določen družbeni lik, ki ga mora do potankosti preučiti. Vselej mora odhajati in se vračati ob enakem času, ker mora vzbujati vtis, da je zaposlen.

Član »rdečih brigad« naj bi bil med drugim prijazen s sosedi, vzbujal naj bi zaupanje in pri tem ohranil potrebno zadržanost. Avto, ki je tako pomemben v akcijah, je prav tako dobrina, ki pripada organizaciji in ga je treba brezhibno vzdrževati. Članom organizacije so dali napotke, naj vozijo previdno in spoštujejo predpise, da ne bi vzbudili pozornosti policije. Tege pravila v ZR Nemčiji na primer ni upošteval Baader. Vozil je objestno in tako opozoril nase policijo, ki ga je začela preganjati in ga naposled spravila za rešetke.

Vendar pa Corrado Alunni ni povedal vsega o vedenju »brigadistov«. Morov in Cocov primer sta pokazala, da »rdeče brigade« neusmiljeno spravljajo s poti priče, ki bi jim utegnile škodovati. Aldo Moro je bil tako po ugrabitvi prav gotovo politično mrtev, njegovo fizično smrt pa si je mogoče pojasniti edino tako, da se je v ujetništvu dokopal do podatkov, ki so bili za organizacijo nevarni. Podobno si lahko razlagamo tudi umor državnega tožilca Francesca Coca, ki so ga ubili na cesti hkrati z njegovim spremljevalcem, nato pa so stopili k vozniku, ki je mirno sedel za krmilom, in ga prav tako ubili. Enako se je zgodilo tudi s spremstvom Alda Mora. Sodnika Sossija so ugrabili aprila leta 1974 v Genovi, čez pet tednov pa so ga drogiranega pustili v nekem parku v Milanu. Njegov smisel za opazovanje in izredna sposobnost prepoznavanja glasov sta mu kasneje pomagala, da je med zaprtimi »brigadisti« po glasu spoznal ljudi, ki so se z njim pogovarjali v ujetništvu.

Med sodnimi spisi o procesu proti Curciu in drugim »brigadistom« v Torinu je tudi poročilo nekega člana skupine, ki podrobneje opisuje nazore teh ljudi, ki zadnjih deset let živijo ali v zaporu ali v strogi ilegali:

»Ne mudi se jim, da bi uresničili cilje svoje »revolucije. Zanje je ta revolucija že izvedena, ker imajo svoje odnose, ker so, tako pravijo, ustvarili novo družbo, v kateri živijo. Kot trdijo, so sami že svobodni ljudje, ki trpijo zaradi suženjstva, v katerem živijo drugi v sistemu. Njim se ne mudi.«

Od leta 1974 do 1978 so teroristi v Italiji izvedli več tisoč atentatov. Ubili so 21 ljudi, 259 pa so jih ranili. V letu 1978 so našli skoraj 2.000 atentatov. Tarča teroristov so bili največkrat sedeži strankar-

skih sekcij: krščanskih demokratov in komunistov. Policija je v omenjenih štirih letih zaplenila 58.000 kosov različnega orožja in 43 ton razstreliva.

V zaporih je bilo pred dvema letoma 544 teroristov (158 pripadnikov »rdečih brigad«, 141 pripadnikov NAP, 19 članov »prve črte«, 7 pripadnikov »revolucionarne enotnosti« in 218 pripadnikov terističnih organizacij skrajne desnice). Policija je registrirala 147 terorističnih organizacij, ki so si prilaščale posamezne atentate, kar vsekakor ni pravo število, ker se teroristi ene in iste organizacije velikokrat predstavljajo kot člani izmišljenih organizacij, da bi na javnost napravili močnejši vtis.

»Revolucija ni velikonočni sprehod«

Frakcija rdeče armade (RAF), ki jo javnost bolj pozna pod imenom »Baader-Meinhof«, je v ZR Nemčiji prvič stopila na prizorišče 29. septembra 1970. Natančneje povedano, tedaj, ko se je Baaderju s pomočjo Ulrike Meinhof posrečilo pobegniti iz knjižnice, kamor so ga pripeljali kot zapornika. Čez nekaj dni je organizacija pisala časopisni agenciji:

»So mar te svinje, ki so prve streljale, verjele, da bomo dovolili, da nas bodo kar tako pobili kot ovce? Kdor se ne brani – bo umrl! Začenja se oboroženi odpor! Ustanovljamo rdečo armado...«

Tako so začeli požigati veleblagovnice, kasneje pa so se lotili »razlaščenja«, da bi dobili sredstva za »revolucionarni sklad«. Razdeljeni na tri skupine, so hkrati napadli tri banke in si tako nabrali več kot dovolj denarja za prve akcije. Ne bi mogli reči, da pravila »rdečih brigad« o skromnosti in vaňovanju premoženja veljajo tudi za to organizacijo. V policijskih spisih so odkrili tudi podatke, da sta Baader in Meinhofova velikokrat v enem večeru za zabavo in razvedrilo pognala več kot dva tisoč mark. Očitno tudi med teroristi obstajata »aristokracija« in »proletariat«.

Ulrike Meinhof je v ilegali nastopila s svojo znano krilatico: »Revolucija ni velikonočni sprehod«.

»Treba je zaostri spopade, razkriti obstoječe sile, da bi prišla na dan njihova prava narava... Ustanoviti »rdečo armado« in začeti mestno gverilo, to pa pomeni razkriti prave sovražnike in proti njim brez omahovanja nastopiti z nasiljem, v kateremu se bodo vsekakor kasneje sami zatekli, da bi se obdržali na oblasti.«

Strategija te teroristične skupine sloni na izkušnjah podobnih skupin v tujini, zlasti na Marighelovem »mini-priročniku«. Vsi člani se aktivno ukvarjajo s športom, učijo

se različnih spretnosti in obrti, ki so jim nujno potrebne za akcijo. Zanimivi so poskusi Baaderja in Meinhofove, da bi zapuščene in nezakonske otroke, ki živijo v domovih v ZR Nemčiji, spodbudila k uporu, neubogljivosti in destruktivnosti. Nekajkrat sta pripeljala takšne otroke z avtobusom, da bi demonstrirali na sodnih procesih.

Zanimivo je tudi, da je med teroristi veliko mladih deklet in žensk. Tako so na primer po umoru industrijalca Schleyerja preganjali 16 teroristov, od tega je bilo deset žensk. Sicer pa sta Ulrike Meinhof in Gudrun Ensslin veljala za organizacijski in intelektualni voditeljici organizacije. Ta pojav je zaslediti tudi v Italiji, na Japonskem in v ZDA. Največkrat gre za mlajša dekleta ali ženske srednjih let, medtem ko so na primer na procesu v Torinu ugotovili, da je 66-letna Cesarina Carteli igrala vlogo sla.

V zadnjih sedmih letih so teroristi v ZR Nemčiji ubili 27 ljudi, 107 so jih poskušali ubiti, 92 ljudi so ranili, v akcijah pa so zajeli blizu 100 talcev. V spopadih s policijo je bilo ubitih 14 teroristov, skoraj 100 pa so jih prijeli in obsodili.

Deset zapovedi

V mnogih državah je policija izdala različna navodila tako za svoje sodelavce kot za javnost, da bi se ljudje znali zavarovati pred teroristi. Tako je ameriški State Department za primer ugrabitve izdal deset zapovedi ameriškim diplomatom in poslovnem. Med drugim jim je svetoval, naj bodo mirni in naj se ne poskušajo braniti. Poleg tega naj bi se pokorili navodilom ugrabiteljev, si dobro zapomnili njihove lastnosti, poskušali navezati stike z njimi in se izogibati izzivalnim pripombam.

Ameriška policija je objavila tudi posebna »pravila igre« z ugrabitelji. Po teh pravilih je nujno dobro spoznati nasprotnika. Februarja leta 1977 je pri neki ugrabitvi v Indianapolisu policija zvedela, da je ugrabitelja strah zaprtega prostora, zato je izključila tok, ogrevanje in telefon v njegovem stanovanju. Ugrabitelj se je vdal. Eno izmed pravil je, da je treba zavlačevati s pogajanjem, kajti pripravljenost teroristov na smrt je velikokrat bolj »retorična kot resnica«. Vendar pa po mnenju nekaterih ta pravila ameriške policije bolj veljajo za obupance in duševno bolne, manj pa za organizirane teroristične skupine, ki so zelo odločne v svojih zahtevah.

Vsekakor pa danes že odkrito govorijo o »klubu peterice« (ZR Nemčija, Francija, Švica, Italija in Avstrija), ki da izmenjuje informacije in pripravljajo skupno strategijo za boj proti terorizmu.

V boj se je že zdavnaj podal tudi Interpol. Na generalni skupščini v Kiotu in kasneje v Teheranu je Interpol začel akcijo proti terorizmu, še zlasti proti ugrabiteljem letal. Česa vsega se policisti ne domislijo, da bi preprečili ugrabitve, najboljše ponazarja primer iz Japonske. Marca lani je osem pripadnikov japonske »rdeče armade«, oboroženih s samurajskimi sabljami, ugrabilo lokalno letalo na progi Tokio-Fukuoka in prisililo posadko, da je letalo usmerila proti glavnemu mestu DLR Koreje Pjongjangu. V dogovoru z južnokorejskimi oblastmi so poskušali z zvijačo in

ugrabljeno letalo je najprej pristalo na letališču v Seulu, kjer so razobesili severnokorejske zastave, slike Kim Il Sunga in še posebej kričeče lepake z napisom »Dobrodošli v Pjongjangu«. Ugrabitelji pa so vendarle nekaj posumili, zato so zahtevali jutranjike, ki izhajajo v Pjongjangu, in tako zlahka odkrili prevaro. Po treh dneh pogajanj je tako letalo vendarle odletelo proti Pjongjangu. Kasneje so odkrili, da so bile pravo orožje le sablje, vse drugo orožje, ki so ga imeli ugrabitelji, pa so bile igrače.

Dandanes teoretiki izražajo bojazen pred tako imenovanim »jedrskim terorizmom«. Fiziki namreč trdijo, da si ni mogoče pri-skrbeti fisijske snovi, da bi izdelali majhno jedrsko bombo. Znano je, da so nekatere države s krajo prišle do te snovi. V vseh strokovnih učbenikih je podrobno opisano, kako je mogoče izdelati takšno bombo, stroški pa ne presegajo 100.000 dolarjev.

Naši strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problemi terorizma, pa menijo, da se nam tega ni treba bati, saj so se nekoč, še v časih, ko so delovali anarhisti, bali, da bodo le-ti uporabljali bojne strupe, pa se to vendarle ni zgodilo. Izkušnje so pokazale, da se k takšnim zlorabam zatekajo le države.

Terorizem bo prav gotovo pojav, s katerim se bo soočala tudi bodoča družba. Ta izziv je treba sprejeti, pravijo naši znanstveniki in pristavljajo, da mora biti v tem boju vsak človek »vojak«. Zgolj tehnična opremljenost in posebne spretnosti policistov brez demokratičnih načel lahko namreč policijo zavedejo v vode »državnega terorja«.

DELO, Ljubljana, 2.2.1980

Tov. Škerk na enotni manifestaciji

poplava terorizma in vojne nevarnosti narekujejo vsem demokratičnim silam čimvečjo strnjeno in odločno zoper nasprotnike miru in napredka. Mi z zaupanjem verujemo v ta boj, ker smo prepričani v končno zmago in v pravičnejšo prihodnost. —

Ob zaključku svojega govora pa je tovariš Škerk poudaril še naslednje:

— Ne moremo mimo tega, da ob tej priliki ne izrazimo naš protest proti odpuščanju delavcev v tovarnah, nepravilnemu razlaščenju slovenske zemlje tržaški okolici.

Svoj govor pa je končal z naslednjimi besedami:

— Ob zaključku tega kratkega posega v tej lepi gledališki dvorani, ki nosi ime slavnega italijanskega skladatelja, naj se spomnim — ko te dni slavimo Dan slovenske kulture — tudi našega največjega poeta Prešerna, ki je v svoji znameniti in vedno aktualni Zdravici zapisal "Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregnan".

**OBNOVITE NAROČNINE
ZA LETO 1980**

Občni zbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora

Naprej po začrtani poti

Tržaški partizanski pevski zbor je pred kratkim imel svoj redni letni občni zbor. Na njem je upravni odbor podal obračun svojega dosedanjega dela in istočasno začrtal smernice za delo v prihodnosti. Občni zbor je bil v Bazovici, kjer ima TPPZ svoj domicil. Poleg pevcev in drugih članov društva so se te pomembne skušične udeležili tudi številni gosti.

Ob koncu zasedanja je tovariš Oskar Kjuder predstavil novo ploščo, na kateri je posnet triptih za soliste, recitatorje, zbor in orkester. Občni zbor je z dolgim aplavzom sprejel tudi voščilo tovarišu Titu.

Ne bomo se zadrževali pri podrobnostih občnega zbora, umestno pa je, da povzamemo glavne misli, ki jih je v svojem poročilu podal tovariš Oskar Kjuder, dirigent in obenem tudi predsednik TPPZ. Med drugim je dejal:

— ko polagamo obračun o delovanju našega kolektiva, smatram za potrebno, da se za trenutek zazremo v preteklost ter si osvežimo spomin na razmere, v katerih se je rodil naš pevski zbor. Naša dežela je bila vselej prizorišče napadov fašistične drhali, ki zastavlja vse sile, da bi nas izbrisala s tega ozemlja. Dokaz temu so tudi napadi na slovenske šole, kulturne ustanove, na spomenike padlim za svobodo. Toda naš narod, prekaljen v narodno osvobodilni borbi je kljuboval — in tako bo tudi v prihodnosti.

TPPZ zbor želi s svojo borbeno pesmijo nadaljevati tradicijo NOB, njeno poslanstvo posredovati tudi mladim generacijam in še več: to poslanstvo posredovati tudi pripadnikom večinskega naroda. In v zvezi s tem je tov. Kjuder podčrtal naslednje:

— Naš zbor stopa po poti, ki jo je začrtal osvobodilni boj, goji pesmi osvobodilnega boja pa tudi pesmi s socialno tematiko ter pesmi narodov, ki si utirajo pot v svobodo. Naša pesem svari: naj ne pride nikoli več do nevihte! Naša pesem pomirjuje in sega v roko slehernemu poštenemu človeku.

Ko je tov. Kjuder govoril o načrtih za prihodnost je med drugim povedal, da bo zbor v kratkem ponovno gostoval v Sloveniji, na Koroškem in kasneje tudi v Franciji, kamor so ga povabile tamkajšnje borčevske organizacije. To je vsekakor zelo lepo priznanje!

PRISPEVKI ZA DELO

V SPOMIN

Dne 19. marca bo minilo 15 let od dneva, ko je preminil Josip Tul iz Mačkollj. Hvaležno se ga spominjata hči Ema z možem.

Za sklad DELA sta ob tej priložnosti prispevala 10.000 lir.

Ob 15. obletnici smrti Ivana Sulčič iz Križa, ki poteče 23. marca, prispevata mama in bratje 7.000 lir za sklad DELA.

Ob obnovitvi naročnine so prispevali za sklad DELA:

Avgust Blažina, Štivan, 7.000 lir, Julka Peric, Štivan, 2.000 lir, Avgust Colja, Sesljan, 6.000 lir, Stanko Smotlak, Mačkolje, 5.000 lir, Josip Sancin, Dolina, 2.000 lir, Alojz Markovic, Sesljan, 7.000 lir.

Iz sekcije KPI Zgonik so nam poslali 28.600 lir prispevka.

Gregori Anton iz Škednja je ob obnovitvi naročnine prispeval 5.000 lir za DELO.

Furlan Emil iz Škednja je ob obnovitvi naročnine prispeval za DELO 7.000 lir.

Primosi Zora, ul. Fonda v Trstu je ob vpisu naročnine prispevala 7.000 lir za DELO.

Valentinis Armida iz Škednja je ob vpisu naročnine prispevala 2.000 lir za DELO.

Kneipp Bianka iz Škednja je ob vpisu naročnine prispevala 2.000 lir za DELO.

Ob obnovitvi naročnine za tekoče leto so prispevali za DELO:

Drago Milič iz Zgonika 5.000 lir, Josip Guštin iz Zgonika 2.000 lir, Franjo Furlan iz Saleža 7.000 lir, Zvonko Simoneta iz Zgonika pa je ob vpisu naročnine prispeval 2.000 lir.

Albin Čuk iz Lakotiča je ob obnovitvi naročnine prispeval 7.000 lir za DELO.

Alojz Brišček, Kontovelska reber, je ob obnovitvi naročnine prispeval za DELO 7.000 lir, Žarko Hrvatič iz Škednja, 2.000 lir, Adalgisa Biekar iz Škednja 3.000 lir.

Tovariš Ivan (Nino) Košuta in Križa 356 je prispeval za sklad Dela 20.000 lir.

Za sklad DELA so prispevali naslednji naročniki iz Križa:

Ivan Tretjak 2.000 lir, Norina Bogatec 2.000 lir, Srečko Vidoni 2.000 lir, Mafalda Conta 500 lir, Angela Košuta 2.000 lir, Boris Tretjak 2.000 lir, Odon Sedmak 2.000 lir.

Viktorija Kodrič 2.000 lir, Boris Sirk 2.000 lir, Zora Švab 2.000 lir, Irma Švab 4.000 lir, Albin Tence 2.000 lir, Ivana Sulčič 7.000 lir, Slava Cotič 2.000 lir, Nandi Tence 2.000 lir, Giudita Gruden 500 lir, Karla Tence 7.000 lir.

Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo.

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino

Direktor **ALBIN ŠKERK**

Ureja uredniški odbor

Odgovarja **FERDI ZIDAR**

Uredništvo in uprava:

Trst - Ulica Capitolina, 3

telef. 764-872, 744-047

Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24-36

Poštni tekoči račun 11/7000

Letna naročnina 3.000 lir

Tisk: Tipo/offset Riva - Trst